

DIGI-DATE OF FYSIE-DATE?

Niets ter wereld gebeurt in een vacuüm: er is steeds een 'waar' en 'wanneer'. Liefde, seks en daten zijn hier geen uitzondering op. De locatie van de eerste ontmoeting, de bar waar de eerste date plaatsvindt – zelfs de slaapkamer – zijn geografische gegevens. Tegelijkertijd gebruiken we meer en meer onze smartphones als matchmakers voor onze nieuwe relaties. Wat is dus de rol die digitale technologie speelt in deze sociaalruimtelijke ontmoetingen?

Mijn eigen onderzoek draait precies rond deze vraag. De ongekenne groei van online dating technologie, mogelijk gemaakt door de verschuiving van statische naar mobiele digitale toestellen zoals smartphones, betekent dat de zoektocht naar seks, relaties of vriendschappen vandaag de dag gebeurt via digitale technologie. GPS-gebaseerde apps zoals Grindr, Tinder en Match.com gebruiken gesofisticeerde algoritmes om potentiële matches te zoeken, sorteren en filteren. Deze producten behelzen ook een grote en steeds groeiende economische opportuniteit: in een recent artikel in *The Guardian* schatte men dat de wereldwijde dating app-markt 12 miljard dollar waard is. Van *hookups* tot huwelijken, er is een breed scala aan producten die ons helpen om te zoeken naar *The One... of The One Right Now*.

Wanneer het gaat over online seks en daten, loopt academisch onderzoek nog steeds achter op de realiteit. Dit betekent niet dat intieme ontmoetingen met onbekenden niet sinds jaar en dag via technologie gearrangeerd werden. Van 'eenzame zielen'-advertenties in kranten tot online chatrooms, technologie wordt al lang ingezet voor liefde en seks. De benodigde tijd om deze

ontmoetingen te doen plaatsvinden en de efficiëntie waarmee technologie deze taak helpt uitvoeren zijn exponentieel gestegen, aangestuurd door een bredere culturele trend die ik beschouw als 'zelf-prestatie'. Dat is een vorm van zelf-monitoring voornamelijk aanwezig bij millennials en generatie Z, waarbij men aangemoedigd wordt om zichzelf onophoudelijk te evalueren op manieren die efficiëntie, opportuniteiten en perfectionisme bevorderen. De manier waarop we apps gebruiken omwille van hun beloofde efficiëntie in het helpen vinden van partners, en hoe we onszelf vermarkten in pogingen om de zoektocht te bevorderen, verschillen in essentie niet van andere manifestaties van deze druk tot 'zelf-prestatie'.

Ondertussen is er veel geschreven over hoe mensen elkaar 'ontmoeten', maar er is meer om over na te denken als het gaat over hoe mensen elkaar 'in het echt' ontmoeten na een digitale eerste kennismaking. Het meeste onderzoek dat ontmoetingen bestudeert, focust op spontane en *face-to-face* ontmoetingen. Toch is er een hele reeks van scenario's waarbij digitale technologie menselijk contact faciliteert. Academici zoals Hobbs, Shield en

andere, hebben uitstekend werk gedaan rond computerdaten en meer recent rond smartphone-ontmoetingen. Maar we kunnen nog meer intrigerende ideeën naar voren brengen wanneer we ruimer exploreren 'met wie' en 'hoe' we afspreken wanneer we apps gebruiken om online kennismakingen te combineren met offline afspraakjes.

Dating apps en ontmoetingen tussen onbekenden

Specifiek heb ik nagedacht over de impact van digitale technologie op de geografie van ontmoetingen. Ik begon hierover te praten met mijn vriend en voormalige doctoraatsbegeleider Dr. Regan Koch, aangezien hij verschillende soorten stedelijke 'ontmoetingen' onderzoekt: uit eten gaan, gastvrijheid en overnachtingen. Toen ik aan het nadenken was over de nieuwe vormen van intimiteit die dating apps creëren en me afvroeg wat we zouden ontdekken wanneer we deze nieuwe manieren van ontmoeten onderzoeken, was Regan aan het nadenken over Airbnb en Uber, en hoe mensen verschillende ideeën hebben over de 'vreemde' wanneer ze onbekende personen ontmoeten via deze online platformen. Het resultaat van onze discussies werd een gezamenlijk geschreven artikel, tot stand gekomen tijdens de voorbije twee jaar (werkelijk een liefdeswerk!) en recent gepubliceerd, *open access*, in *Progress in Human Geography*. We hopen dat het productieve gesprekken stimuleert over de geografie van ontmoetingen, en bijdraagt aan de discussie over hoe we intimiteit beleven op verschillende plaatsen en in verschillende tijden.

Deze platformen faciliteren ontmoetingen die het omgekeerde zijn van spontaan

In dat artikel ontwikkelen we de idee van 'intimiteit met onbekenden' als een 'potentiële productieve vorm van ontmoeting'. Ons argument is niet dat mensen per se meer of minder comfortabel geworden zijn met het gezelschap van onbekenden. We stellen wel dat onderzoekers van thema's zoals ontmoetingen en sociale verbinding te vaak de centrale rol van digitale technologie in grote delen van het hedendaagse publieke leven negeren. We gebruiken twee case studies, enerzijds dating apps en anderzijds deeleconomie-apps (zoals Uber en Spareroom.com). Neem bijvoorbeeld Airbnb: het is nu alomtegenwoordig in vele landen, maar verblijven in een logeerkamer of volledig appartement van iemand die je nog nooit eerder ontmoet hebt, enkel en alleen gebaseerd op hun online beoordelingen van andere onbekenden, is een fascinerend concept. Het is ook iets dat slechts enkele jaren geleden nogal ongewoon zou lijken – waarbij ik doel op de online verificatie van de gastheer en het verblijf, en niet zozeer het verblijf in andermans huis! Per slot van rekening waren B&B's en gasthuizen de eerste vormen van commerciële overnachtingen; een eigenaar stelde z'n woonplaats of achterkamer open voor onbekenden of huurders lang voor meer formele, commerciële regelingen opkwamen met de ontwikkeling van hotels. Desondanks vervormt de ontmoeting met onbekenden via digitale technologie die we tegenwoordig zien deze relaties, en deze vorm van digitale transacties met onbekenden zijn nu gemeengoed. Dat roept interessante vragen op over intimiteit met onbekenden, inclusief de mate waarin de onbekende gastheer gepersonifieerd of uitverkozen wordt via hun online profiel, hun beoordelingen en hun imago in plaats van de conventies die vroeger heersten. Hetzelfde gaat op voor seks en dating: een onbekende uitnodigen in je huis is niet meer of minder veilig dan het was voor de komst van dating apps

op smartphones, maar er heeft een verschuiving plaatsgevonden in het publiek bewustzijn die exact dit gedrag meer genormaliseerd heeft. En mensen doen beide, meestal zonder veel problemen.

Er zijn veel voordelen aan deze digitaal bemiddelde ontmoetingen met onbekenden, maar er zijn ook enkele nadelen. Eerst enkele van de goede aspecten. In de loop van mijn onderzoek heb ik opgemerkt dat mensen vaak nogal lacherig doen over seks en dating apps, ze voelen zich onzeker over wat ze nu juist zoeken online, of schamen zich zelfs voor het gebruik van deze apps. Desondanks is de realiteit dat deze platformen mensen helpen om beperkingen zoals afstand en isolatie te overwinnen, om het nog niet te hebben over de logistieke barrières die opduiken bij face-to-face ontmoetingen, of de maatschappelijke en lokale culturele normen die intimiteit beïnvloeden. Deze platformen helpen hun gebruikers om sommige ruimtelijke beperkingen te overwinnen, die romantische of erotische affaires vaak verhinderen. Denk bijvoorbeeld aan de hulplijn die LGBTQ+ apps kunnen bieden aan inwoners van landelijke gebieden, die anders moeilijkheden kunnen hebben om partners te vinden in dunbevolkte gemeenschappen met slechts weinig non-heteroseksuelen. Bovendien biedt digitale technologie toegang tot (en ervaringen van) intimiteit aan een grotere verscheidenheid van mensen dan ooit tevoren, inclusief zij die economisch zwakker staan of beperkte mogelijkheden hebben om anderen te ontmoeten omwille van sociaal-culturele normen. We zien dus dat het niet enkel de ruimtelijk geïsoleerde bevolking van pakweg de Schotse Hooglanden zijn die een opportuniteit krijgen om gelijkgestemde personen te ontmoeten, maar ook zij die door familiale, sociale of maatschappelijke restricties anders niet in staat zouden zijn om de mensen te ontmoeten die ze willen of nodig hebben.

Een ander voordeel van deze apps is hun efficiëntie. Bij het gebruik van oudere platformen diende men in dezelfde fysieke ruimte te zijn om iemand nieuw te ontmoeten, of periodiek in te loggen om berichten te ontvangen via rubrieksadvertenties, telefonische hulpdiensten of computerwebsites. De huidige apps daarentegen, zijn hyperdraagbaar, omdat ze geïnstalleerd zijn op de smartphone die men overal mee naartoe kan nemen. Men is bijna altijd online, en daardoor ook bijna altijd in staat om berichten te versturen en te ontvangen. Niet alleen zijn vrienden, familie of collega's niet langer nodig als tussenpersoon om partners te vinden, de potentiële hoeveelheid aan partners is groter en meer divers. Online kunnen veel meer matches gevonden worden dan er aanwezig zijn in fysieke locaties zoals bars en nachtclubs, dus de gependeerde tijd al zoekende verkleint. Dat gezegd zijnde, of het resultaat werkelijk tijdbesparend is staat meer ter discussie; paradoxaal genoeg beleven dating app-gebruikers hun ervaringen vaak als tijdverspilling. In mijn eigen kwalitatief onderzoek

Het matchen en plannen van ontmoetingen kan overal.

Bron: Rodion Kutsaev (Unsplash)

met homoseksuele dating app-gebruikers kwam ik geregeld participanten tegen die online voor het eerst spreken met anderen, maar nooit effectief afspreken in persoon. Er zijn menige gegronde redenen waarom dit zo is, gaande van een verlangen naar online verbinding boven fysieke ontmoetingen, tot angst een seksuele minderheid te zijn, of nog 'in de kast' te zitten. Even fascinerend is de tendens van gebruikers om deze ervaring van tijdverspilling bij andere gebruikers te bekritisieren als een voorbeeld van niet volgens de (ongespecificeerde, bijna ingebeelde) heersende regels te spelen.

Academisch onderzoek loopt nog steeds achter op de realiteit

Er is een ander meer ambigu element aan de ongelooflijke efficiëntie van apps. Deze platformen faciliteren ontmoetingen die het omgekeerde zijn van spontaan. In plaats van onbevangen en toevallig te zijn, worden face-to-face ontmoetingen weloverwogen en 'met voorbedachten rade' geregeld volgens gemeenschappelijke beschikbaarheid en gemak. Ontmoetingen zijn het resultaat van zorgvuldig zoeken, filteren, selecteren en deelnemen in online gesprekken om vervolgens te focussen op de veronderstelde 'beste' match(es). Ons punt in het artikel, en mijn punt hier, is dat de bemiddeling van digitale technologie, ontmoetingen met onbekenden herleidt tot een kwestie van keuze in plaats van toeval. Een relatie aanknopen met een onbekende die je tegen het lijf liep op de trein naar het werk of in je lokale supermarkt, wordt steeds zeldzamer. Het is wellicht eenvoudiger om online te gaan en duidelijk uit te leggen wat je wilt, wanneer en met wie. Het draait daarbij minder om hopen dan om jagen. Het proces is genadeloos efficiënt, maar welke elementen zouden verloren kunnen gaan wanneer we een algoritme de taak van *wingman* toevertrouwen?

Een ander effect van app-gebaseerde seks en dating-applicaties dat onderzoek verdient is de verschuiving van publieke naar private ruimte. Technologische matchmakers hebben steeds afgeweken van meer traditionele formats, aangezien de eerste kennismaking niet live plaatsvindt maar de vorm aanneemt van berichtjes via de smartphone of foto's op een scherm. Maar wanneer het neerkomt op fysieke ontmoetingen, hebben apps ervoor gezorgd dat publieke ruimtes steeds vaker ingeruild worden voor private ruimtes thuis. Het organiseren van eerste ontmoetingen met onbekenden in de relatieve privacy van een huis is populair omdat het gemakkelijker, efficiënter en vaak comfortabeler is – voor seksuele minderheden kan dat inderdaad een noodzakelijke discretie verlenen die een publieke ontmoeting niet biedt. Toch is een neveneffect van deze verschuiving naar private ruimtes stevast een minder publiek leven in relaties, vooral dan voor seksuele minderheden. Wat kan dit betekenen voor de manier waarop een samenleving verschillen en pluraliteit representeert, en voor wat we voelen wanneer we intimiteit zien (of niet zien)? En wat is het verband tussen een digitaal georganiseerd sociaal leven en de neergang van uitgaansgelegenheden in het algemeen, en LGTQ+ ruimtes in het bijzonder?

Ondanks alles wat ik geschreven heb over hoe apps de participatie kunnen verbreden, is het ook waar dat deze digitaal gestimuleerde ontmoetingen niet beschikbaar zijn voor iedereen overall, en dit ook niet zomaar zullen worden. Technologische ontwikkelingen zorgen niet enkel voor nieuwe vormen van plezier en nieuwe mogelijkheden, ze houden ook nieuwe vormen van uitsluiting in. Als je geen smartphone, 3G verbinding of WiFi tot je beschikking hebt, of als je digitale technologie moeilijk vindt

om te gebruiken, ben je al gauw uitgesloten van wat de sociale norm aan het worden is. Dit is in het bijzonder zo voor LGBTQ+ dating, dat sowieso al gemarginaliseerd wordt in heteronormatieve gemeenschappen, en ook zelf te maken heeft met problematische ongelijkheden. Online ruimtes reproduceren offline vooroordelen in een bijna ongeziene mate. Ongelijkheden op basis van gender, seksualiteit en etniciteit zijn net zo schadelijk op dating app platformen als in het 'echte' (offline) leven. Grindr-gebruikers maken deze uitsluitingen expliciet door het delen van 'no fats, no femmes, no Asians' uitspraken op profielen van gebruikers van de app. De fysieke ruimte is een bijkomende factor: deze apps bevoordelen stadsbewoners en zeer mobiele mensen, en benadelen tegelijk meer verspreide landelijke netwerken – inclusief seksuele minderheden voor wie dating en hookup-apps des te waardevoller zouden zijn, gezien hun ruimtelijke isolatie. We zien dus dat, ondanks hun potentieel om nieuwe ruimtes te openen voor zij die op zoek zijn naar connectie, apps geen wondermiddel bieden voor de exclusies die het hedendaagse sociale leven onderbouwen.

Nieuwe manieren om samen te komen

Het is duidelijk voor mij dat intimiteit tussen onbekenden meer en meer voorkomt en verder onderzoek verdient omdat ze interessante en waardevolle nieuwe relaties teweegbrengt. Aangezien steeds meer mensen mobiele en verbonden levens leiden, geloof ik dat digitaal geregelde vormen van intimiteit tussen onbekenden steeds belangrijker zullen worden in het dagelijkse leven. Of zoals we reflecteerden in ons artikel: "ontmoeting en interactie via apps en digitale platformen is een fundamenteel deel geworden van het hedendaagse landschap van seks, dating en vriendschap tussen onbekenden in vele publieke culturen in de wereld." Het is een fenomeen dat niet snel zal verdwijnen.

Een openheid naar ontmoetingen met onbekenden kan fantastische dingen voortbrengen: kennis, hulp, vriendschap, voldoening van sociale verlangens en zelfs liefde. Tegelijkertijd zijn er elementen van deze digitale ontwikkelingen die problematisch zijn en bestaande vooroordelen en ongelijkheden kunnen doen heropleven en versterken. Hoe dan ook, aangezien contact tussen onbekenden een zaak van keuze boven toeval wordt, zullen veel reeds gevestigde normen en conventies rond intimiteit en vertrouwen tussen onbekenden, gewijzigd worden. In het kort: digitale technologie brengt zowel nieuwe mogelijkheden als uitdagingen voor de gebruikers, en in ruimere zin voor het sociaalruimtelijke leven. Op een holistische wijze nadenken over deze mogelijkheden en uitdagingen is noodzakelijk voor zowel onderzoekers als gebruikers om de toekomst van digitaal daten ten volle te exploreren.

Literatuurselectie

- Cockayne, D., Leszczynski, A. & Zook, M. (2017) #HotFor- Bots: Sex, the non-human and digitally mediated spaces of intimate encounter. *Environment and Planning D: Society and Space* 35, nr. 6, pp. 1115–1133.
- Koch, R. & Miles, S. (2020) Inviting the stranger in: Intimacy, digital technology and new geographies of encounter. *Progress in Human Geography*. doi:10.1177/0309132520961881
- Wilson, H.F. (2017) On Geography and encounter: Bodies, borders and difference. *Progress in Human Geography* 41, nr. 4, pp. 451–471.

Sam Miles (Sam.Miles@lshtm.ac.uk) is assistent-professor in de Sociale Wetenschappen aan de London School of Hygiene & Tropical Medicine, waar hij de seksuele en reproductieve gezondheid van gemarginaliseerde gemeenschappen wereldwijd bestudeert. Zijn onderzoek focust op de manieren waarop digitale technologie ruimte, seksualiteit en gezondheid beïnvloedt.